

Kapittel 5

Sammenfatning av endringer fra WISC®-III til WISC®-IV

Endringer i deltestene

Dette avsnittet beskriver mer detaljert (enn kapittel 1) de forandringene som er gjort mellom de to versjonene WISC®-III og WISC®-IV. Deltestene som er gråmarkerte i tabell 5.1, er helt nykonstruert for WISC®-IV. Deltester fra WISC®-III som ikke er blitt revidert, og dermed har utgått fra skalaen, er: Tegneserier, Puslespill og Labyrinter. De finnes derfor ikke i tabellen. Presentasjonen tar utgangspunkt i administreringsrekkefølgen.

Terningmønster

I WISC®-IV omfatter deltesten fjorten oppgaver (tolv i WISC®-III), hvorav ti er uforandret. Fire oppgaver er nye; to oppgaver med fire klosser og to med ni klosser. På samme måte som tidligere administreres oppgavene enten ut fra modeller lagt sammen av testlederen, eller i form av avbildede modeller som presenteres med stimulusboken.

Man har beholdt to startpunkter, men regelen for å avbryte er utvidet til 3 påfølgende 0-poengsvar. Reverseringsregelen er forandret slik at dersom et barn i alderen 8–16 år får 0 eller 1 poeng på en av eller begge av de to første administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge, inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver. I WISC®-III ble reverseringsregelen kun brukt om et barn ikke klarte det andre forsøket på Oppgave 3.

Skåringen er endret, slik at åtte oppgaver administreres uten tidsbonus (tidligere tre), og seks oppgaver med tidsbonus (tidligere ni). Det er gjort noen justeringer av tidsgrensene, som stort sett innebærer at den maksimale tidsgrensen på to minutter anvendes på flere oppgaver enn før. I WISC®-IV er det mulig å beregne to typer råskårer; råskårer med og uten tidsbonus. Disse brukes til å beregne prosesskårer, som har å gjøre med hastighet i relasjon til antall riktig løste oppgaver.

I WISC®-IV er Terningmønster beholdt som en kjernedeltest.

Tabell 5.1 Sammenfatning av endringer fra WISC®-III til WISC®-IV

Deltest	Antall oppgaver i WISC®-III	Uforandrede	Modifiserte	Nye	Antall oppgaver i WISC®-IV
Terningmønster	12	10	0	4	14
Likheter	19	8	1	14	23
Tallhukommelse totalt	30	27	0	5	32
Tallhukommelse Forlengs*	16	15	0	1	16
Tallhukommelse Baklengs*	14	12	0	4	16
Bildekategorier	–	–	–	28	28
Koding A	59	59	0	0	59
Koding B	119	119	0	0	119
Ordforståelse	30	11	1	24	36
Bokstav-tall-serier**	–	–	–	30	30
Matriser	–	–	–	35	35
Resonnering	18	5	0	16	21
Symbolleting A	45	45	0	0	45
Symbolleting B	45	45	0	15	65
Bildeutfylling	30	25	0	13	38
Utstrykning totalt	–	–	–	76	76
Utstrykning Tilfeldig				38	38
Utstrykning Strukturert				38	38
Informasjon	30	12	1	20	33
Regning	24	0	13	21	34
Ordresonnering	–	–	–	24	24

*Hver oppgave består av to Forsøk. Informasjonen henviser til antall Forsøk henholdsvis Forlengs og Baklengs.

**Hver oppgave består av tre Forsøk. Informasjonen henviser til antall Forsøk.

Likheter

I WISC®-IV omfatter deltesten 23 oppgaver (19 i WISC®-III), hvorav åtte er uendrede, og 14 er nykonstruerte. Én oppgave fra WISC®-III er modifisert; Hva er likheten mellom et *maleri* og en *statue*? lyder nå: Hva er likheten mellom et *dikt* og en *statue*? Øvingsoppgaven er den samme som i WISC®-III og administreres til alle aldersgrupper.

Tre startpunkter er innført i WISC®-IV, og man avbryter nå deltesten etter 5 påfølgende 0-poengsvar, i motsetning til tidligere fire slike svar. I WISC®-IV benyttes en reverseringsregel, som innebærer at dersom et barn i alderen 9–16 år får 0 eller 1 poeng på en av eller begge de to første administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver.

I motsetning til i WISC®-III gis 0 eller 1 poeng på Oppgave 1 og Oppgave 2, deretter 0, 1 eller 2 poeng (tidligere 0 eller 1 poeng på de fem første oppgavene, og deretter 0, 1 eller 2 poeng). Svareksemplene er blitt modifisert, og er formulert på grunnlag av svar som er gitt i såvel normalpopulasjonen som i kliniske grupper.

I WISC®-IV er Likheter beholdt som en kjernedeltest.

Tallhukommelse

På samme måte som i WISC®-III, omfatter deltesten to deler; Tallhukommelse Forlengs og Tallhukommelse Baklengs. Hver del omfatter nå åtte oppgaver, med to forsøk på hver (tidligere åtte oppgaver med to forsøk på Tallhukommelse Forlengs, og syv oppgaver med to forsøk på Tallhukommelse Baklengs). Tallhukommelse Forlengs består av serier med stigende vanskelighetsgrad; to forsøk med to til ni tall i hver, som skal gjentas (samme konstruksjon som tidligere). I Tallhukommelse Baklengs er Øvingsoppgaven beholdt, men man har lagt til en ytterligere oppgave med to tall. Tallseriene som skal gjentas, består av mellom to og åtte tall. Alle aldersgrupper begynner med henholdsvis Oppgave 1 (Tallhukommelse Forlengs) og Øvingsoppgaven (Tallhukommelse Baklengs).

Det finnes ingen reverseringsregel, men om et barn får 0 poeng på ett av eller begge forsøkene på en oppgave, skal administreringen avbrytes. Dette gjelder begge delene av deltesten. Skåringen i form av 0, 1 eller 2 poeng er beholdt i WISC®-IV, det vil si at barnet får 1 poeng for hvert riktige svar på en oppgave. Det er mulig å beregne en råskåre totalt, samt separate råskårer for Tallhukommelse Forlengs og Tallhukommelse Baklengs. I den aktuelle versjonen er det mulig å beregne forskjellige prosessskårer; å sette evnen til å gjenta tall forlengs og baklengs i relasjon til hverandre, og å sette antall korrekt gjentatte tall forlengs i relasjon til antall gjentatte tall baklengs.

I WISC®-IV er Tallhukommelse en kjernedeltest, mens den var en supplerende deltest i WISC®-III.

Bildekategorier

Dette er en nykonstruert deltest som består av 28 oppgaver. Alle aldersgrupper begynner med to øvingsoppgaver for å lære seg fremgangsmåten. Deltesten administreres med stimulusboken, og oppgaven består i å velge hvilke bilder som ”hører sammen”: ett bilde fra hver bilderad. I fem av oppgavene presenteres to rader med to bilder på hver, i syv av oppgavene presenteres to rader med tre bilder på hver, i åtte av oppgavene presenteres tre rader med tre bilder på hver, og åtte av oppgavene omfatter tre rader med fire bilder på hver.

Deltesten har tre forskjellige startpunkter, og reverseringsregelen brukes på aldersintervallet 9–16 år. Hvis et barn får 0 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge, inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver. Administreringen avbrytes etter fem påfølgende 0-poengsvar. Hver oppgave skåres med 0 eller 1 poeng.

I WISC®-IV er Bildekategorier en kjernedeltest.

Koding

På samme måte som i WISC®-III inneholder deltesten to ulike aldersversjoner: Koding A for alderen 6–7 år og Koding B for alderen 8–16 år. Begge innledes som tidligere, med øvingsoppgaver for å lære fremgangsmåten, og to minutter er beholdt som tidsgrense for hver versjon. Det er ikke gjort noen justeringer i oppgavene. Det finnes ingen reverseringsregel. Tidsbonuspoengene for Koding A er beholdt i WISC®-IV. En nyhet er at i WISC®-IV administreres både deltesten Koding og deltesten Symbolleting ved hjelp av samme svarhefte.

I WISC®-IV er Koding beholdt som en kjernedeltest.

Ordforståelse

I WISC®-IV omfatter deltesten 36 oppgaver (30 oppgaver i WISC®-III), hvorav elva er uendrede, og 24 er nykonstruerte. Én oppgave fra WISC®-III er modifisert: Ordet ”herme” er erstattet med ordet ”imitere”. Deltesten administreres med stimulusboken.

De fire første oppgavene i WISC®-IV er bildeoppgaver og finnes før det første startpunktet, som er Oppgave 5 for barn i alderen 6–8 år. Oppgave 6–36 tilbys auditivt og visuelt (stimulusboken). Det finnes ytterligere to startpunkter – ett mindre enn i WISC®-III. I WISC®-IV benyttes en reverseringsregel, som innebærer at dersom et barn (uavhengig av alder) får 0 eller 1 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver.

Kriteriet for å avbryte deltesten er det samme som tidligere: 5 påfølgende 0-poengsvar. De fire første oppgavene skåres med 0 eller 1 poeng, og fra Oppgave 5 gis 0, 1 eller 2 poeng. I WISC®-III skåres samtlige oppgaver med 0, 1 eller 2 poeng. Svareksemplene er modifisert og formulert på grunnlag av svar som er gitt i såvel normalpopulasjonen som i kliniske grupper.

I WISC®-IV er Ordforståelse beholdt som en kjernedeltest.

Bokstav-tall serier

Bokstav-tall serier er en nykonstruert deltest, som omfatter ti oppgaver med tre forsøk på hver. De yngste barna (6–7 år) begynner med to kvalifiseringsoppgaver, for så å få en øvingsoppgave for å lære seg fremgangsmåten. Barn i alderen 8–16 år begynner med øvingsoppgaven. Hver oppgave består av forskjellige serier, med en blanding av tall og bokstaver. Oppgavene presenteres auditivt. Barnet skal først si tallene i stigende rekkefølge og så bokstavene i alfabetisk rekkefølge. Seriene omfatter mellom to og åtte bokstaver og tall. Det finnes ingen reverseringsregel, men deltesten avbrytes dersom et barn ikke klarer kvalifiseringsoppgavene, eller etter 0 poeng på de alle de tre forsøkene på en oppgave.

Hver oppgave skåres med 0, 1, 2 eller 3 poeng, det vil si 1 poeng for hvert riktige svar på en oppgave.

I WISC®-IV er Bokstav-tall serier en kjernedeltest.

Matriser

Matriser er en nykonstruert deltest som består av 35 oppgaver. Alle aldersgrupper begynner med tre øvingsoppgaver, for å lære fremgangsmåten. Hver oppgave består av et antall bilder (tre, fem eller ni), der ett bilde mangler for å fullføre en matrise. Ut fra fem presenterte svaralternativer skal barnet velge det bildet som passer inn i matrisen.

Deltesten omfatter tre forskjellige startpunkter, og det finnes en reverseringsregel. Hvis et barn (uavhengig av alder) får 0 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver. Administreringen avbrytes etter 4 påfølgende 0-poengsvar, eller 4 0-poengssvar på fem påfølgende oppgaver. Hver oppgave skåres med 0 eller 1 poeng.

I WISC®-IV er Matriser en kjernedeltest.

Resonnering

I WISC®-IV omfatter deltesten 21 oppgaver (18 oppgaver i WISC®-III), hvorav fem er uendrede, og 16 er nykonstruerte. Det er innført tre startpunkter i WISC®-IV. Tidligere startet alle aldersgrupper med den første oppgaven. Det benyttes en reverseringsregel i WISC®-IV, som innebærer at dersom et barn i alderen 9–16 år får 0 eller 1 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver.

Kriteriet for å avbryte deltesten er endret fra 5 til 4 påfølgende 0-poengsvar. Skåringen er beholdt, og hver oppgave skåres med 0, 1 eller 2 poeng. Svareksempelene er modifisert, og formulert på grunnlag av svar som er gitt i såvel normalbefolkningen som i kliniske grupper.

I WISC®-IV er Resonnering beholdt som en kjernedeltest.

Symbolleting

På samme måte som i WISC®-III omfatter deltesten to ulike aldersversjoner: Symbolleting A for alderen 6–7 år og Symbolleting B for alderen 8–16 år. Tidsgrensen på to minutter for hver versjon er beholdt. Akkurat som tidligere, administreres eksempeloppgaver og øvelsesoppgaver før testoppgavene gis. Det er ikke gjort noen justeringer i Symbolleting A, men i Symbolleting B er maksimal råskåre totalt nå 60 (mot tidligere 45).

En nyhet er at i WISC®-IV administreres både deltesten Koding og deltesten Symbolleting ved hjelp av samme svarhefte.

I WISC®-IV er Symbolleting en kjernedeltest, mens den var en valgfri deltest i WISC®-III.

Bildeutfylling

I WISC®-IV omfatter deltesten 38 oppgaver (30 oppgaver i WISC®-III), hvorav 25 er uendrede, og 13 er nykonstruerte. Deltesten administreres med stimulusboken, og bildene som presenteres, har klarere farger enn før.

Deltesten innledes på samme måte som tidligere, med én øvingsoppgave for alle aldre, for å lære fremgangsmåten. Videre finnes det tre startpunkter, mot fire i WISC®-III.

Reverseringsregelen er beholdt, men gjelder nå for alderen 9–16 år (8–15 år i WISC®-III), og innebærer at dersom et barn får 0 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver. Kriteriet for å avbryte deltesten er utvidet til 6 påfølgende nullpoengsvar, mot tidligere 5. Skåringen er den samme; et svar gis 0 eller 1 poeng.

I WISC®-IV er Bildeutfylling en supplerende deltest, mens den var en kjernedeltest i WISC®-III.

Utstrykning

Utstrykning er en nykonstruert deltest som består av to deler: Utstrykning Tilfeldig og Utstrykning Strukturert. Begge deler administreres på samme måte for alle aldersgrupper: For å lære fremgangsmåten, tilbys først en eksempeloppgave og så en øvelsesoppgave. Deretter presenteres testopp-gavene. Oppgaven består i at man, innenfor tidsgrensen på 45 sekunder, markerer alle bildene som er av dyr. I Utstrykning Tilfeldig er bildene arrangert tilfeldig, mens de i Utstrykning Strukturert er plassert på rette linjer. Det finnes ingen reverseringsregel.

Barnet får poeng for hvert bilde som er korrekt markert, og fratrukk i poeng for hvert bilde som er feil markert (det vil si at det ikke er bilde av et dyr på det). Dessuten gis tidsbonuspoeng dersom oppgaven fullføres før før tiden er ute. Man kan beregne tre ulike råskårer: råskåre totalt for den sammenlagte prestasjonen på begge delene av deltesten, i tillegg til råskårer for henholdsvis Utstrykning Tilfeldig og Utstrykning Strukturert. Disse råskårene er grunnlaget for beregning av prosessskårer, som setter resultatet på de to delene i relasjon til hverandre.

I WISC®-IV er Utstrykning en supplerende deltest.

Informasjon

I WISC®-IV omfatter deltesten 33 oppgaver (30 oppgaver i WISC®-III), hvorav tolv er uendrede, og 20 er nykonstruerte. Én oppgave er modifisert: Hvilket land har den største folkemengden i verden? Den lyder nå: Hvilket land i verden har flest innbyggere?

Antallet startpunkter er endret fra fire til tre. Reverseringsregelen er også endret, slik at den gjelder alle aldersgrupper (tidligere barn i alderen 8–15 år). Det innebærer at dersom et barn får 0 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge, inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver.

Kriteriet for å avbryte i WISC®-III gjelder også i WISC®-IV, det vil si etter 5 påfølgende 0-poengsvar. Skåringen er også den samme: 0 eller 1 poeng. Svareksempelene er modifisert og formulert på grunnlag av svar som er gitt i såvel normalbefolkningen som i kliniske grupper.

I WISC®-IV er Informasjon en supplerende deltest, mens den var en kjernedeltest i WISC®-III.

Regning

I WISC®-IV omfatter deltesten 34 oppgaver (25 oppgaver i WISC®-III), hvorav tretten involverer samme matematiske beregninger som i WISC®-III. De verbale instruksjonene er derimot endret. 21 oppgaver er nykonstruerte.

På samme måte som før administreres de fem første oppgavene med stimulusboken, men bildemateriellet er endret i WISC®-IV. En annen forandring er at de resterende oppgavene administreres auditivt. Tidligere ble de siste oppgavene presentert med kort, hvor regneoppgavene var skrevet opp. På samme måte som i WISC®-III, skal oppgavene løses ved hjelp av hoderegning.

I WISC®-IV finnes det tre startpunkter, mot tidligere fire. Reverseringsregelen innebærer nå at dersom et barn (uavhengig av alder) får 0 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge, inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver.

Skåringen er endret i den forstand at tidsbonuspoengene ikke er med lenger i WISC®-IV. Ellers skåres et svar med 0 eller 1 poeng, akkurat som før.

I WISC®-IV er Regning en supplerende deltest, mens den var en kjernedeltest i WISC®-III.

Ordresonnering

Ordresonnering er en nykonstruert deltest som består av 24 oppgaver. Alle aldersgrupper begynner med to øvingsoppgaver, for å lære fremgangsmåten. Hver oppgave består av én, to eller tre ledetråder, og etter hver ledetråd som blir presentert, skal barnet forsøke å finne ut hva som er det korrekte ordet.

Deltesten har to forskjellige startpunkter, og for barn i alderen 10–16 år benyttes reverseringsregelen. Det innebærer at dersom barnet får 0 poeng på en av eller begge de to først administrerte oppgavene, administreres de foregående oppgavene i omvendt rekkefølge, inntil full skåre er oppnådd på to påfølgende oppgaver.

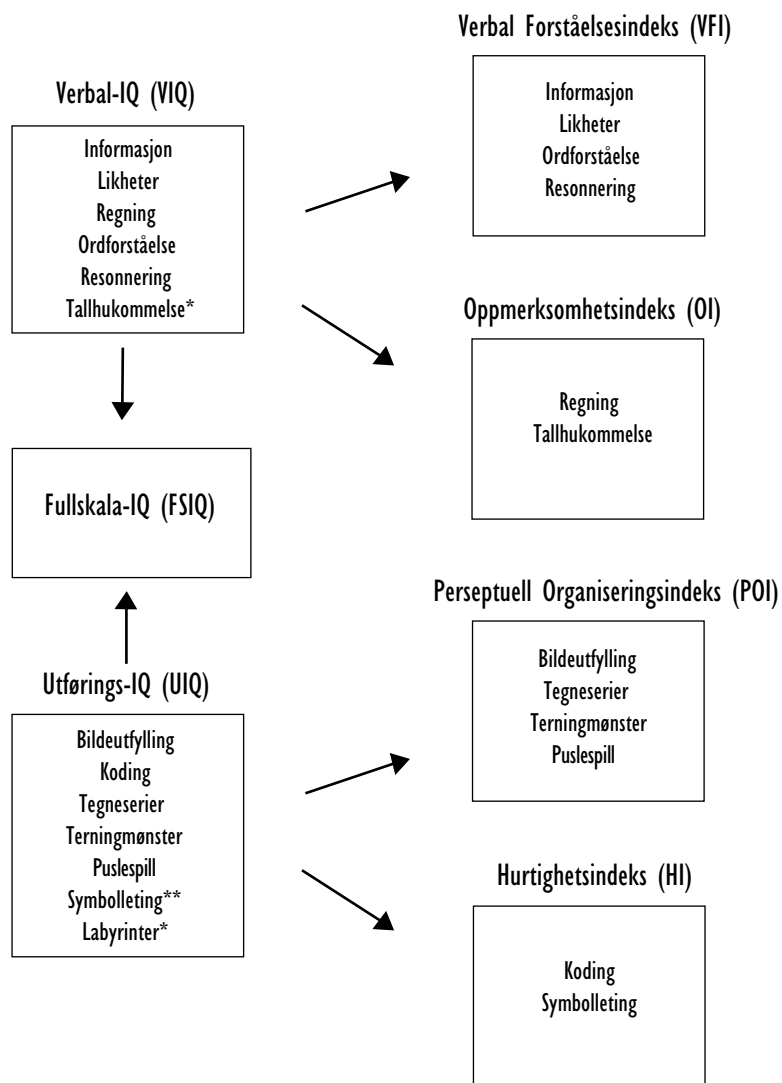
Administreringen avbrytes etter 5 påfølgende 0-poengsvar. For å få 1 poeng, må barnet besvare den sist presenterte ledetråden på en oppgave korrekt.

I WISC®-IV er Ordresonnering en supplerende deltest.

Endringer i strukturen

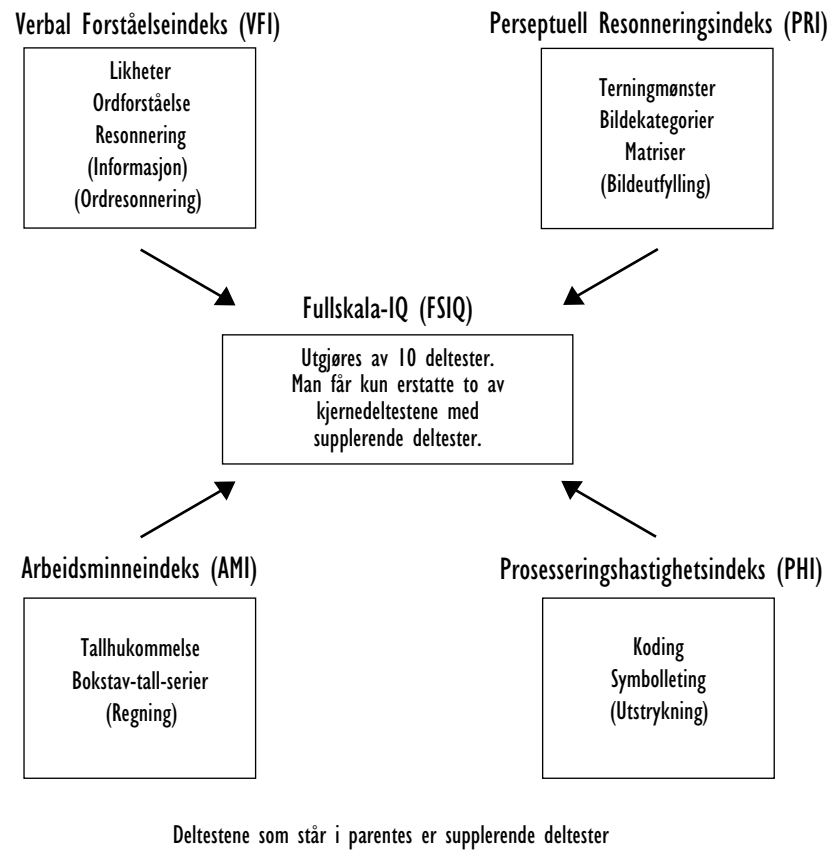
Strukturen i WISC®-III var basert på en inndeling av de 13 deltestene i Verbale deltester (seks stykker) og Utføringsdeltester (syv stykker). Ut fra denne inndelingen kunne man beregne en såkalt Verbal-IQ (VIQ) og Utførings-IQ (UIQ). Resultatene fra Verbal- og Utføringsdelen ble summert til en samlet IQ-skåre kalt Fullskala-IQ (FSIQ). Dessuten kunne man beregne følgende fire indekser: Verbal Forståelsesindeks (VFI), som bestod av fire deltester; Perseptuell Organiseringsindeks (POI), som bestod av fire deltester; Oppmerksomhetsindeks (OI), som bestod av to deltester, og til slutt Hurtighetsindeks (HI), som også bestod av to deltester (se figur 5.1).

Strukturen i WISC®-IV er basert på en inndeling av de 15 deltestene i fire indekser: Verbal Forståelsesindeks (VFI), som omfatter tre kjernedeltester og to supplerende, Perseptuell Resonneringsindeks (PRI), som omfatter tre kjernedeltester og én supplerende; Arbeidsminneindeks (AMI), som omfatter to kjernedeltester og én supplerende, samt Prosesseringshastighetsindeks (PHI), som omfatter to kjernedeltester og én supplerende. For å kunne beregne de enkelte indeksskårene, får kun én kjernedeltest ha blitt erstattet av en supplerende deltest. Summen av ti deltester utgjør Fullskala-IQ (FSIQ). Legg merke til at selv om hver indeks kan inneholde én erstatningsdeltest, kan ikke mer enn totalt to erstatningsdeltester inngå i grunnlaget for beregningen av FSIQ (se figur 5.2).

* supplerende deltester
 **valgfri deltest

Figur 5.1 Strukturen i WISC®-III.

Figur 5.2 Strukturen i WISC®-IV.